

<https://doi.org/10.31891/2415-7929-2024-31-6>

УДК 811.111:811.161.2

МЕДВІДЬ Наталія

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка
<https://orcid.org/0000-0002-9251-3238>

ОДІНЦОВА Ольга

Донецький національний університет імені В. Стуса
<https://orcid.org/0000-0001-5644-3394>

КОНЦЕПТ ТА ЛЕКСИЧНІ ОДИНИЦІ У СУЧАСНИХ ЛІНГВОКОГНІТИВНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

У статті розглядається роль концептів та їхня вербалізація у межах когнітивної лінгвістики. Основну увагу приділено аналізу способів, якими концепти як базові одиниці мислення формують лексико-семантичні структури мов. Особливо досліджуються метафоричні та метонімічні моделі, що лежать в основі категоризації світу, а також культурні й мовні чинники, які впливають на формування лексем. У роботі розглядаються сучасні підходи закордонних та українських лінгвістів до дослідження взаємозв'язку між мовою, мисленням і культурою. Метою статті є дослідження взаємозв'язку між концептами та лексичними одиницями у сучасних лінгвокогнітивних підходах. Особлива увага приділяється аналізу культурних аспектів, які визначають формування, а також функціонування лексем у різних мовних спільнотах, зокрема в англо- та українськомовних традиціях.

Ключові слова: англійська мова, українська мова, концептуалізація, метонімія, метафора, концепт, лексичні одиниці.

MEDVID Natalia

Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

ODINTSOVA Olga

Vasyl' Stus Donetsk National University

CONCEPT AND LEXICAL UNITS IN MODERN LINGUISTIC AND COGNITIVE RESEARCH

The article emphasizes the role of concepts and their verbalization within cognitive linguistics. The main attention is paid to the analysis of the ways in which concepts as basic units of thinking form are the lexical and semantic structures of languages. The metaphorical and metonymic models underlying the categorization of the world, as well as cultural and linguistic factors that influence the formation of lexemes, are studied separately. The paper examines modern approaches of foreign and Ukrainian linguists to the study of the relationship between language, thinking and culture. The aim of the article is to study the relationship between concepts and lexical units in modern linguistic and cognitive approaches. Particular attention is paid to the analysis of cultural aspects that determine the formation and functioning of lexemes in different language communities, in particular in the English and Ukrainian traditions.

Key words: English, Ukrainian, conceptualization, metonymy, metaphor, concept, lexical units.

Постановка проблеми у загальному вигляді

та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

У сучасних лінгвокогнітивних дослідженнях важливою є проблема розуміння взаємозв'язку між мовними одиницями та концептами, які вони виражають [12, с. 74]. Науковці зазначають, що концепти виступають не лише когнітивними структурами, що відображають досвід і знання про світ, але й ключовими елементами для побудови лексичних систем мови [2; 7; 9]. Однак недостатньо досліджено, яким чином ці концепти реалізуються через лексичні одиниці в різних мовах та культурах, а також як метафоричні та метонімічні структури сприяють категоризації світу у свідомості носіїв мови. Проблема полягає у визначенні механізмів взаємодії концептуальної та мовної систем у процесі формування та функціонування лексичних одиниць, а також виявленні культурних особливостей цього процесу.

Аналіз досліджень та публікацій

Теоретичну основу нашого дослідження складають праці провідних лінгвістів, зокрема С. Дулюк [1], В. О. Кравцева [2], К. Мізіна [3], О. Павлюк [7], Н. Христюк [9] та інших, які детально досліджували процеси вербалізації концептів у мовах, таких як українська, англійська, німецька та французька. Вчені здійснювали комплексний аналіз як об'єктивності окремих концептів, так і їхнє вивчення в порівняльному аспекті, що дозволило виявити специфічні риси вербалізації концептуальних систем у різних лінгвокультурних середовищах.

Формулювання цілей статті

Метою статті є дослідження взаємозв'язку між концептами та лексичними одиницями в сучасних лінгвокогнітивних підходах. У статті передбачено виявити, як концепти впливають на категоризацію світу, а також дослідити роль метафоричних і метонімічних моделей у цьому процесі.

Виклад основного матеріалу дослідження

Концепт та лексичні одиниці у сучасних вітчизняних та закордонних лінгвокогнітивних дослідженнях є важливими елементами для вивчення зв'язку між мовою, мисленням і культурою. У цих дослідженнях концепт розглядається як ключова одиниця ментальних процесів, а лексичні одиниці як засоби вираження концептуальних структур у мові [11, с. 75]. В лінгвістиці концепт досліджується через його роль у мовному світогляді та когнітивній діяльності людини. Варто зазначити, що концепт не є суто лінгвістичним феноменом, а поєднує в собі елементи культури, психіки та мислення, що знаходить своє вираження через мову [1; 3; 4; 5]. В українських лінгвокогнітивних дослідженнях вивчення концептів є важливим аспектом аналізу мови як носія культурних та національних цінностей. Вчені активно розглядають концепти як базові одиниці, що структурують знання про світ у свідомості мовців української мови. При цьому особливу увагу приділяють культурно значущим концептам, які відображають національну ментальність (наприклад, *воля*, *хліб*, *рідна земля*). У закордонних лінгвокогнітивних дослідженнях (Джордж Лакофф, Марк Джонсон, Жиль Фоконньє) концепт досліджується через концептуальні метафори та структури, які організують знання про світ. Вони підкреслюють, що концепти є динамічними та часто культурно обумовленими, вказуючи на важливість контексту й особистого досвіду в їх формуванні [7, с. 343].

Лексичні одиниці постають засобами, через які концепти вербалізуються та набувають конкретного вираження в мовленні. Сучасні дослідження розглядають лексичні одиниці як важливий інструмент пізнання та структурування інформації. Українські дослідники аналізують лексичні одиниці у зв'язку з національною мовною картиною світу [1]. Важливими напрямками є вивчення синонімії, полісемії та фразеологізмів як засобів вираження різних аспектів концептів. Наприклад, фразеологічні звороти часто відображають культурно обумовлені концепти (наприклад, *«сидіти на ший»* як вираз залежності). Українська мова багата на синоніми, які можуть відрізнятися відтінками значення. Наприклад, слова *«відважний»*, *«сміливий»*, *«героїчний»* виражають близькі, але все ж різні аспекти концепту МУЖНІСТЬ. У різних контекстах вони можуть підкреслювати різні відтінки цього поняття. Слова *«розум»*, *«інтелект»*, *«кмітливість»* відображають поняття розумових здібностей, але кожне має свій відтінок значення. *«Розум»* є загальним терміном для мислення, *«інтелект»* більше акцентує на здатності до логічного мислення та аналізу, тоді як *«кмітливість»* підкреслює швидкість і винахідливість у розв'язанні практичних завдань. Слова *«краса»*, *«врода»*, *«чарівність»* позначають привабливість, але *«краса»* найчастіше використовується для опису зовнішньої гармонії, *«врода»* – як більш поетичне або навіть архаїчне поняття, а *«чарівність»* акцентує на внутрішній привабливості або харизмі. Слова *«швидкий»*, *«прудкий»*, *«миттєвий»* відображають поняття швидкості, але *«швидкий»* є більш універсальним, *«прудкий»* надає уявлення про фізичну спритність або рухливість, а *«миттєвий»* підкреслює особливо короткий проміжок часу.

Наведені приклади демонструють, як багатство синонімів української мови дозволяє більш точно передавати нюанси значення залежно від контексту.

Синонімія тісно пов'язана з полісемією, оскільки багатозначність слів дозволяє створювати численні варіації значень, які залежно від контексту можуть доповнювати або замінювати одне одного. Нагадаємо, що полісемія – це «наявність в одиниці мови більш ніж одного значення» [8, с. 36]. Наприклад, слово *«корінь»* в українській мові може означати частину рослини («корінь дерева»), а також фундаментальну причину чогось («корінь проблеми»). Ці різні значення слова часто пов'язані з національним світоглядом та культурними особливостями. Слово *«ключ»* в українській мові може означати інструмент для відкривання замків («ключ від дверей»), але також джерело води («ключ у лісі»). Обидва значення відображають різні аспекти українського побуту та природи, де доступ до води завжди був важливим, так само як і необхідність захищати своє житло. Слово *«стіл»* може означати меблевий предмет для роботи чи прийому їжі («круглий стіл»), але також місце, де збираються для обговорень або офіційних зустрічей («переговори за столом»). Таке значення підкреслює соціальний та об'єднавчий аспект взаємодії в українській культурі. Слово *«вікно»*, крім очевидного значення частини будинку («вікно у кімнаті»), має також переносне значення як часовий інтервал («вікно можливостей»). Таке значення відображає метафоричне сприйняття можливості як простору для дій, що може бути притаманне багатьом мовам, але має свої культурні конотації в українському контексті.

Приклади ілюструють, як одне слово може мати кілька значень, і кожне з них розкривається залежно від контексту, часто пов'язаного з національними та культурними особливостями.

Полісемія і культурна специфіка мови знаходять своє відображення не лише на рівні окремих слів, а й у фразеологічних зворотах, які є ключовим інструментом передачі національно-культурних концептів. Фразеологізми, тобто «поєднання слів, граматично оформлене за моделлю словосполучення чи речення, семантично неподільне» [8, с. 378] є важливим засобом вираження культурно обумовлених концептів. Наприклад, фразеологізм *«сидіти на ший»* відображає ідею залежності або надмірного використання чужої допомоги, що часто пов'язується з соціальними та культурними уявленнями про відповідальність та підтримку.

Фразеологізм *«як сніг на голову»* означає щось несподіване і непередбачуване, подібно до того, як сніг може раптово випасти. Такий вислів відображає природні умови, де погода може змінюватися швидко, що формує національний світогляд про несподіванки у житті. *«За сімома замками»* означає щось дуже добре заховане або захищене. Це відображає ідею недоступності або таємничості, а також підкреслює значення

захисту важливої інформації чи майна у культурі, де безпека завжди була важливою темою. «Кров з молоком» вживається для опису людини, що виглядає здоровою і міцною. Цей вислів відображає народні уявлення про здоров'я, де «молоко» асоціюється з чистотою і природністю, а «кров» – з життєвою силою.

Кожен з цих фразеологізмів не лише має пряме значення, але й розкриває важливі культурні установки та особливості національного світогляду.

Таким чином, через поглиблений аналіз лексичних одиниць, синонімії, полісемії та фразеологічних зворотів українські лінгвісти досліджують, як мова не лише відображає, але й конструює національну культуру та когнітивну картину світу. Мовні явища слугують ключем до розуміння того, як окремі культурно зумовлені концепти втілюються у специфічних лексичних формах, які формують спільний національний світогляд. Аналіз цих явищ дозволяє не лише простежити вплив культури на мову, але й виявити взаємозв'язок між мовними структурами та колективними уявленнями, цінностями та ментальністю певного суспільства.

Закордонні лінгвісти зосереджуються на вивченні лексичних одиниць через призму когнітивної семантики. Значну увагу приділяють вивченню метафоричних і метонімічних структур, які є важливими для розуміння того, як люди категоризують світ. Лексеми, що відображають концепти, часто мають культурні конотації, які різняться в різних мовах і відображають специфічний досвід певного мовного співтовариства.

Науковці, досліджуючи лексичні одиниці через когнітивну семантику, приділяють особливу увагу метафоричним і метонімічним структурам, що допомагають зрозуміти, як люди осмислюють світ [6]. Наприклад, в англійській мові часто використовується метафора *"Time is money"* («Час – це гроші»), що відображає прагматичний підхід до часу [10; 11], характерний для західної культури, де час сприймається як ресурс, який можна втратити, зберегти або витратити. В інших культурах, зокрема в українській, час може розумітися зовсім інакше, наприклад, як природний процес або циклічний феномен, що не так тісно пов'язаний із продуктивністю. Розглянемо ще кілька прикладів метафор з англійської мови, які відображають культурні й когнітивні уявлення. Метафора *"Break the ice"* означає «розпочати спілкування» або «зняти напругу» в соціальній ситуації. Вона походить від ідеї руйнування криги, що створює шлях для руху корабля, і використовується для опису дій, що сприяють відкритості та комунікації між людьми. Метафора *"Hit the nail on the head"* перекладається як «влучно висловити думку» або «зробити щось точно». Вона відображає прагматичний і точний підхід до виконання завдань [10; 11], що характерний для західної культури. Метафора *"The world is your oyster"* означає, що людина має багато можливостей і може досягти успіху. Оригінально метафора походить з п'єси Шекспіра і відображає ідею відкритого світу, де людина може знайти цінність (як перли в устриці), якщо докладе зусиль. *"Burn the midnight oil"* означає «працювати або вчитися до пізньої ночі» [10; 11]. Вона походить з часів, коли для освітлення використовували лампи з олією, і відображає ідею самопожертви та зусиль заради досягнення мети, що є важливою рисою в західній культурі.

Розглянуті метафори показують, як англійська мова використовує образи повсякденного життя для вираження абстрактних понять і соціальних уявлень.

У мовах часто використовуються метонімічні структури, щоб надавати речам значення через асоціації. Наприклад, в англійській фразі *"The White House said"* метонімічно представлена не сама будівля, а уряд, що в ній працює. Така метонімія не завжди може бути очевидною для інших мовних культур, оскільки подібні вирази можуть мати інші культурні конотації. Метонімія в англійській мові тісно пов'язана з культурними, соціальними та історичними аспектами британського та американського суспільства. Кожен приклад метонімії відображає певні ключові інституції, концепти або символи, які мають важливе значення в англійській культурі. Наприклад, англійська культура, особливо американська, дуже сильно асоціюється з індустрією розваг. Голівуд (*"Hollywood"*) став глобальним символом кінематографа, і його використання як метонімії відображає культурне значення кіновиробництва в США. Це не просто місце, а й уособлення сили медіа, розваг і впливу на світову культуру. Метонімія, яка пов'язана з британською монархією, глибоко вкорінена в історію та традиції країни, представлена словом *"The crown"*. У Британії монархія є символом стабільності, традицій і влади, тому використання *"the crown"* як метонімії відображає історичну важливість для британської культури. В американській культурі фінансові ринки та бізнес відіграють центральну роль. *"Wall Street"* стала синонімом глобальної фінансової індустрії, що має вирішальне значення для економічної системи США. Використання цього терміна метонімічно передає глибоку інтеграцію бізнесу та фінансів у американський спосіб життя. *"The pen is mightier than the sword"* відображає цінності західної культури, зокрема значення освіти, свободи слова та переконання. Англійська культура, особливо британська та американська, надає великого значення правам людини, демократії та силі слова, тому ця фраза метонімічно підкреслює важливість інтелектуального впливу над насильством.

Таким чином, метонімія в англійській мові не лише допомагає економити мовні засоби, а й відображає культурні та соціальні структури, які мають важливе значення для англійських спільнот.

В англійській мові певні лексеми відображають концепти, які мають культурні конотації, специфічні для мовних спільнот. Наведемо приклади, які ілюструють культурні конотації лексем в англійській мові:

1. *Thanksgiving* – в англійській мові це слово пов'язане не лише з актом подяки, але й з конкретним культурним явищем, що включає сімейну вечерю, страви з індички та гарбузового пирога. В інших культурах цей концепт може бути незрозумілим або інтерпретованим інакше.

2. *Tea* – в британському контексті має багаті культурні конотації, що виходять за межі просто напою. Він асоціюється з **традиціями** післяобіднього чаювання, соціальними зустрічами та навіть певним рівнем етикету. В інших англійських країнах (наприклад, в США) *"tea"* може не нести таких конотацій і сприймається як звичайний напій.

3. *Melting pot* – цей вираз в американському контексті символізує **ідею багатокультурного суспільства**, де різні культури змішуються в єдину націю. В інших мовних спільнотах аналогічна метафора може бути відсутньою або мати інші конотації, наприклад, акцент на культурній ідентичності чи збереженні традицій.

4. *Home* – в англійських культурах має не лише буквальне значення «місце проживання», але й глибоке емоційне та символічне значення, асоційоване з **комфортом, родиною, безпекою**. В деяких інших мовних культурах аналогічні поняття можуть бути виражені іншими лексемами з різними конотаціями.

За кожною українською лексемою також стоять культурні або ментальні уявлення (концепти):

1. *Вишиванка* – концепт **національної ідентичності**. Це не просто одяг, а символ української культури, духовного багатства і патріотизму. Вишиванка відображає традиції предків, зв'язок з рідною землею та є символом культурної самобутності.

2. *Козаки* – концепт **свободи та незалежності**. Козаки в українському менталітеті асоціюються з боротьбою за свободу, військовою силою та автономією. Це уявлення про волелюбний народ, який відстоював свою землю та національну гідність.

3. *Калина* – концепт **життєстійкості та відродження**. Калина в українській культурі символізує не лише красу природи, а й стійкість у важкі часи. Вона пов'язана з ідеєю відродження нації, невід'ємним зв'язком із рідною землею, і часто вживається в контексті відновлення національних цінностей.

4. *Гопак* – концепт **національної енергії та сили**. Цей танець несе в собі ідею мужності, витривалості та бойової готовності українського народу. Він асоціюється з радістю, енергією життя, а також з історичною боротьбою.

5. *Майдан* – концепт **боротьби за права і демократію**. Це слово тепер асоціюється з протестами за справедливість, гідність, право на свободу слова та вибору. Майдан як концепт відображає бажання суспільства боротися за свої права та демократичні цінності.

Отже, розглянуті концепти виражають унікальні риси світогляду і національної самосвідомості. Такі приклади демонструють, що лексеми можуть бути носіями специфічних культурних смислів, які важливо враховувати при перекладі та вивченні мов. Кожна лексема тісно пов'язана з певним концептом, який відображає ключові цінності та ментальні уявлення української та англійської або американської культури.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

У сучасних українських та закордонних лінгвокогнітивних дослідженнях концепти розглядаються як важливі когнітивні одиниці, які організують знання та сприйняття світу. Лексичні одиниці є засобами вербалізації цих концептів і відображають національну та культурну специфіку. Українські дослідження зосереджені на культурно-мовних особливостях, тоді як закордонні більш акцентують на універсальних когнітивних процесах, що лежать в основі мовної діяльності.

Література

1. Дулюк С. А. Мовна концептуалізація інтелектуальних здібностей людини в англійській, французькій та українській фразеосистемах. Проблеми лінгвістичної семантики: VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (19 листопада 2021 року). Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2021. С. 57-59.
2. Кравцев В. О. Концепт GRENZE у німецькій мові. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. Том 31(70). № 3 Ч. 1. С. 141-145.
3. Мізін К. Німецький етнокультурний концепт KUMMERSPECK та його смислові кореляти. Лінгвістичні студії. 2018. Вип. 35. С. 210-215.
4. Одінцева О. О. Концепт "Power" у політичному дискурсі (на матеріалі англійської прози). Збірник наукових праць професорсько-викладацького складу ДонНУ імені Василя Стуса за 2015-2016 рр. (15-18 травня 2017 р.): у 2-х томах. Том 2. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2017. С. 61-64.
5. Одінцева О. О. Текстовий концепт "Power" у політичній прозі. International research and practice conference "Contemporary Issues in Philological Sciences: Experience of Scholars and Educationalists of Poland and Ukraine": Conference Proceedings, April 28-29, 2017. Lublin. С. 117-120.
6. Одінцева О. О. Фрейми та контекстні структури. Практичні та теоретичні питання розвитку науки та освіти: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 25-26 травня 2020 року). Львів: Львівський науковий форум, 2020. С. 53-55.
7. Павлюк О. Вербалізація концепту MÉMOIRE (ПАМ'ЯТЬ) у французькій мовній картині світу. Проблеми гуманітарних наук. Серія Філологія. 2021. № 45. С. 342-350.
8. Словник-довідник лінгвістичних термінів юного мовознавця / С. І. Дорошенко. Відп. ред., вступ. сл. О. О. Тележкіна. Х.: Вид-во Іванченка І. С., 2024. 400 с.

9. Христич Н. С. Вербальне уособлення концепту «ЛЮДИНА» лексичною одиницею 'MAN' у фразеологічних зворотах. Проблеми лінгвістичної семантики: VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (19 листопада 2021 року). Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2021. С. 36-38.
10. Dictionary, Encyclopedia and Thesaurus. The Free Dictionary. URL: <http://www.thefreedictionary.com>
11. IdiomCenter. URL: <http://www.idiomcenter.com/dictionary>
12. Railton P. Moral Metaphysics, Moral Psychology, and the Cognitive Sciences. In A. I. Goldman & B. P. McLaughlin (Eds.), *Metaphysics and Cognitive Science*. Oxford University Press, 2019. P. 73-98.

References

1. Duliuk, S. A. (2021). Movna kontseptualizatsiia intelektualnykh zdibnostei liudyny v anhliiskii, frantsuzkii ta ukrainskii frazeosystemakh [Linguistic conceptualization of human intellectual abilities in English, French and Ukrainian phrase systems]. *Problemy linhvistychnoi semantyky: VI Mizhnarodna naukovopraktychna internet-konferentsiia (19 lystopada 2021 roku)*. Zbirnyk materialiv. Rivne: RDHU, 57-59 [in Ukrainian]
2. Kravtsev, V. O. (2020). Kontsept GRENZE u nimetskii movi [The concept of GRENZE in the German language]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii – Scientific notes of Vernadsky TNU. Series: Philology. Social Communications*, 31(70). 3.1, 141-145 [in Ukrainian]
3. Mizin, K. (2018). Nimetskyi etnokulturnyi kontsept KUMMERSPECK ta yoho smyslovi koreliaty [German ethno-cultural concept KUMMERSPECK and its semantic correlates]. *Linhvistychni studii – Linguistic studies*, 35, 210-215 [in Ukrainian]
4. Odintsova, O. O. (2017). Kontsept "Power" u politychnomu dyskursi (na materialii anhlo-movnoi prozy) [The concept of "Power" in political discourse (based on the material of English-language prose)]. *Zbirnyk naukovykh prats profesorsko-vykladatskoho skladu DonNU imeni Vasylia Stusa za 2015-2016 rr. (15-18 travnia 2017 r.): u 2-kh tomakh. Tom 2. Vinnytsia: Donetskyi natsionalnyi universytet imeni Vasylia Stusa*, 61-64 [in Ukrainian]
5. Odintsova, O. O. (2017). Tekstovyi kontsept "Power" u politychnii prozi [The textual concept of "Power" in political prose]. *International research and practice conference "Contemporary Issues in Philological Sciences: Experience of Scholars and Educationalists of Poland and Ukraine": Conference Proceedings, April 28-29, 2017. Lublin*, 117-120 [in Ukrainian]
6. Odintsova, O. O. (2020). Freimy ta kontekstni struktury [Frames and contextual structures]. *Praktychni ta teoretychni pytannia rozvytku nauky ta osvity: Materialy mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii (m. Lviv, 25-26 travnia 2020 roku)*. Lviv: Lvivskyi naukovyi forum, 53-55 [in Ukrainian]
7. Pavliuk, O. (2021). Verbalizatsiia kontseptu MÉMOIRE (PAMIAТ) u frantsuzkii movnii kartyni svitu [Verbalization of the concept MÉMOIRE (MEMORY) in the French linguistic worldview]. *Problemy humanitarnykh nauk. Serii Filolohiia – Problems of the Humanities. Series Philology*, 45, 342-350 [in Ukrainian]
8. Slovyk-dovidnyk linhvistychnykh terminiv yunoho movoznavtsia [Dictionary of linguistic terms for a young linguist] / S. I. Doroshenko. Vidp. red., vstup. sl. O. O. Tieliezhkina. Kh.: Vyd-vo Ivanchenko I. S., 2024 [in Ukrainian]
9. Khrystych, N. S. (2021). Verbalne uosobleniia kontseptu «LUDYNA» leksychnoiu odynytseiu 'MAN' u frazeolohichnykh zvorotakh [Verbal personification of the concept "MAN" by the lexical unit 'MAN' in phraseological turns]. *Problemy linhvistychnoi semantyky: VI Mizhnarodna naukovopraktychna internet-konferentsiia (19 lystopada 2021 roku)*. Zbirnyk materialiv. Rivne: RDHU, 36-38 [in Ukrainian]
10. Dictionary, Encyclopedia and Thesaurus. The Free Dictionary. URL: <http://www.thefreedictionary.com> [in English]
11. IdiomCenter. URL: <http://www.idiomcenter.com/dictionary> [in English]
12. Railton, P. (2019). Moral Metaphysics, Moral Psychology, and the Cognitive Sciences. In A. I. Goldman & B. P. McLaughlin (Eds.), *Metaphysics and Cognitive Science*. Oxford University Press, 73-98 [in English]